

Arhitekt Emil Navinšek (1904–1991) je avtor inovativne brezkoridorne zasnove šolskih stavb, v katerih se na prostran osrednji naravno osvetljen in prezračevan večnamenski prostor neposredno navezujejo učilnice ter drugi šolski prostori. Vsaka etaža ima centralno avlo, ki je več kot le komunikacijski hodnik, je prostor različnih interakcij in podaljšek zunanjega prostora.

Zametek brezkoridorne zasnove Emil Navinšek prvič razvije leta 1926 v načrtu za OŠ Valentina Vodnika v ljubljanski Šiški, diplomskem delu pod mentorstvom Jožeta Plečnika. Vlogo osrednjega prostora ima telovadnica, ki jo obdajajo trakti drugih prostorov, še vedno dostopni prek hodnikov. Zgrajena je bila le polovica objekta.

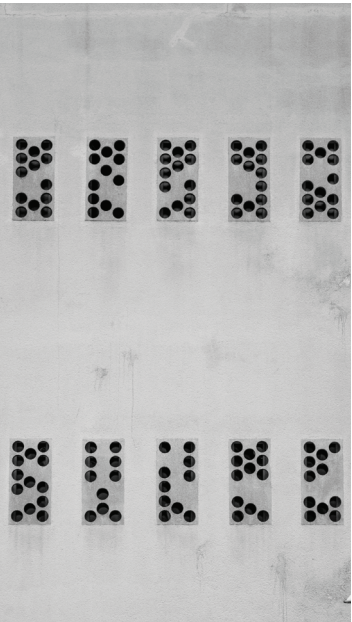
Prvič je brezkoridorno zasnovo uresničil leta 1936 z Gimnazijo Bežigrad v Ljubljani. Zasnovana je kot sestav večetažnih kubičnih volumnov, ločenih glede na funkcijo. Volumni so na šolsko zemljišče, urejeno kot šolski park, umeščeni skladno z optimalno orientacijo, dostopi in povezavami. Transparentno glavno stopnišče v avli povezuje stavbo po vertikali. Zasnovo zaznamuje prečiščeno modernistično oblikovanje in uporaba trajnih materialov: na fasadi klasičen omet, kamnite obloge, leseno stavbno pohištvo velikih formatov, v notranjosti pa teraco, kovinske ograje, klasičen parket v učilnicah, linolej in keramične obloge v avli. Vsi prostori so visoki, zračni, naravno osvetljeni, pregledni, racionalni. Zasnovo lahko primerjamo z inovativnimi šolskimi stavbami zgodnjega modernizma po svetu, kjer so ustvarjeni demokratični, zdravi, z naravo povezani šolski prostori.

Emil Navinšek je po bežigraskem prototipu do sredine 70. let 20. stoletja v Sloveniji zgradil devetintrideset brezkoridornih šolskih stavb, od tega štirinajst v Ljubljani. Z variantami prostorske zasnove, enotnim oblikovanjem arhitekturnih elementov in sistemskimi tehničnimi rešitvami ima njegov obsežen avtorski opus edinstveno mesto v arhitekturi modernizma pri nas in v svetu.

Leta 1969 je arhitekt v samozaložbi izdal knjigo The Revolutionary New Corridor-free Systems in Architecture (Revolucionarni brezkoridorni sistemi v arhitekturi), v kateri je podrobno predstavil načela in prednosti brezkoridorne zasnove. Na tej osnovi razvije metodo prostorske znanosti v arhitekturi, ki je uporabna tako za snovanje novih kot analiziranje že zgrajenih objektov.

Navinškovе šole so v uporabi že več kot pol stoletja. Doživele so mnogo prezidav, razširitev, sprememb. Večkrat v nasprotju z značilnostmi inovativne, arhitektove sistemsko načrtovane arhitekturne zasnove. V zadnji dekadi se njihova prepoznavna pročelja spreminjajo z energetske sanacije. Zaradi nestrokovno načrtovanih posegov izgubljamо edinstveno arhitekturno dediščino. Zato so enotne smernice prenove nujne.

Z razvojem sodobnih oblik poučevanja, ki prestopajo okvir klasičnih učilnic, je brezkoridor-na zasnova šol Emila Navinška brezčasno aktualna. Ohranimo jo!



Podporniki



Mestna občina
Ljubljana

Soorganizatorji



Sponzorji



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Univerza
v Ljubljani
Fakulteta
za arhitekturo



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT



Postavitev in organizacija:

FA, UL, skupina seminarja doc. Zorc:
Eva Eržen, Sara Hafner, Matic Jontez, Darja
Josić, Tadej Kavčič,
Tadej Urh, Lena Vozlič, Mitja Zorc
galerija Dessa: Maja Ivanič
foto: Jaka Arbutina in Peter Fettich,
mentor: Peter Rauch (Oddelek za fotografijo,
VIST, Ljubljana)



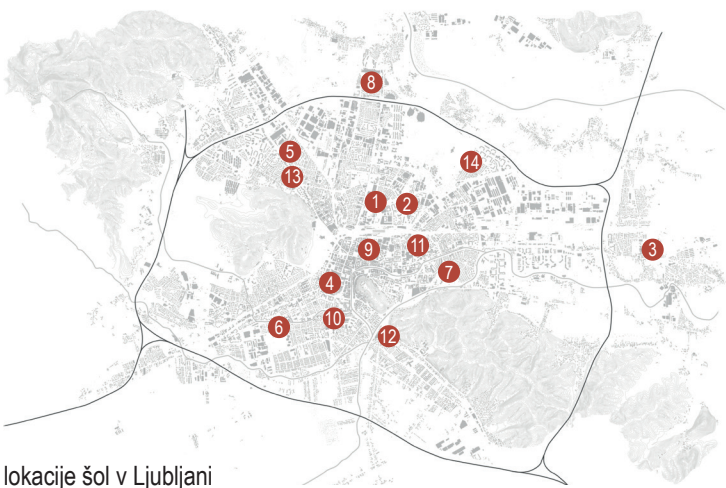
EN SAM VELIK, SVETEL, UPORABEN PROSTOR

Brezkoridorne šole Emila Navinška: raziskava na primeru štirinajstih šol v Ljubljani

7. december 2015 - 21. januar 2016

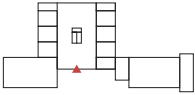


avla OŠ Savsko naselje

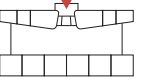


lokacije šol v Ljubljani

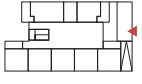
1 Gimnazija Bežigrad
1936



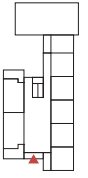
3 OŠ Polje
1957



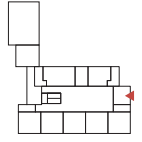
4 OŠ Majde Vrhovnik
1958



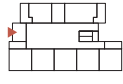
5 OŠ Hinka Smrekarja
1959



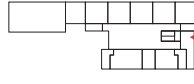
9 OŠ Toneta Čufarja
1961



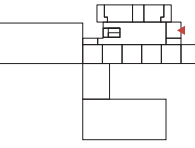
10 OŠ Trnovo
1962



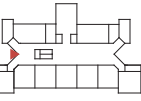
11 OŠ Vodmat
1962



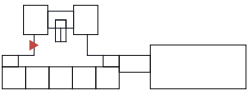
2 OŠ Savsko Naselje
1957



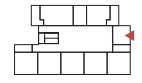
6 OŠ Bičevje
1960



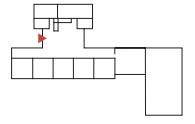
7 OŠ Ketteja in Murna
1961



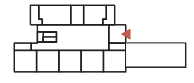
8 OŠ Danile Kumar
1961



12 OŠ Oskarja Kovačiča
1963



13 OŠ Riharda Jakopiča
1963



14 OŠ Jožeta Moškriča
1964

